

ECONOMICS OF THE ENTERPRISE: PROBLEMS OF MANAGEMENT AND PRODUCTION

Oleksiy Habrylevych, Postgraduate Student
Dmytro Nikytenko, DcS, Professor
*National University of Water and Environmental Engineering
Rivne, Ukraine*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-244-9-17>

THE INVESTMENT ATTRACTIVENESS DEVELOPMENT OF THE OIL REFINING ENTERPRISE

РОЗВИТОК ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ НАФТОПЕРЕРОБНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Нафта та нафтопродукти посідають чільне місце у світовій структурі споживання первинних енергоносіїв, тому розвиток ринкових відносин, європейська та євроатлантична інтеграція, імплементація та адаптація енергетичного законодавства ЄС в Україні вимагають адекватних перетворень в усіх сферах економічної діяльності, у тому числі й у газо- та нафтопереробній галузі, як складовій цілісного паливно-енергетичного комплексу. Інвестиційна діяльність у широкому сенсі – діяльність, пов'язана з вкладенням коштів в об'єкти інвестування з метою отримання доходу, у вузькому – процес перетворення інвестиційних ресурсів у вклади. З урахуванням двох стадій руху інвестицій інвестиційну діяльність можна визначити як єдність процесів вкладення ресурсів і отримання доходів у майбутньому.

Стратегія організації ефективного транспортування, перетворення, споживання паливно-енергетичних ресурсів у сучасних ринкових умовах базується на закладених у Національній енергетичній програмі України ідеях максимально можливого задоволення потреб держави в паливно-енергетичних ресурсах за рахунок економічно обґрунтованого підвищення обсягів власного їх видобутку та послаблення залежності від імпорту енергоносіїв.

Пріоритетний напрям енергетичної стратегії визначається необхідністю створення належних правових, економічних, фінансових, технологічних, суспільних, інформаційних умов, спрямованих на вирішення таких основних завдань, як підвищення ефективного використання енергетичних ресурсів у народному господарстві, здійснення активної політики енергозбереження, поглиблення ринкових взаємовідносин і диверсифікації джерел надходження енергоносіїв.

Для виводу з кризового стану української нафтопереробної галузі, для досягнення рівня країн Заходу, необхідно, з урахуванням поточної ціни світового ринку нафти, модернізувати діючі українські НПЗ, для того, щоб збільшити показники переробки нафти до рівня глибокої схеми, тобто до 90–95%. З цією метою доцільно, скориставшись допомогою провідних західних нафтових компаній, розпочати застосування принципово нових схем розвитку НПЗ, інноваційних для вітчизняної нафтопереробки [1].

Фінансування розвитку нафтопереробної галузі може здійснюватися за рахунок таких заходів: оптимізації цінової і тарифної політики та доведення інвестиційної складової тарифу на енергоносії з врахуванням цільової надбавки до рівня, що забезпечує достатню інвестиційну привабливість проєктів; законодавчого запровадження прискореної амортизації основних фондів, забезпечивши при цьому цільове використання амортизаційного фонду; залучення коштів від реструктуризації та погашення боргових зобов'язань минулих років учасників енергоринку відповідно до Закону України «Про заходи, спрямовані на забезпечення сталого функціонування підприємств паливно-енергетичного комплексу» від 23.06.2005 р. № 2711-IV; державних коштів відповідно до обсягів, визначених чинним законодавством та бюджетом розвитку на відповідний рік; створення умов для збільшення доходності та підвищення рівня капіталізації прибутку енергетичних підприємств [2].

З урахуванням світового досвіду в Україні доцільно розробити стратегію інновацій щодо розвитку нафтогазового комплексу на основі широкого застосування досягнень в технологічній, фінансовій і торговій сферах. В рамках адаптації законодавства України в частині вдосконалення нафтопереробної промисловості необхідно передбачати такі основні засоби та механізми утворення ринку:

- створення умов для діяльності незалежного регулятора ринків, який регулює відносини між учасниками ринків;
- запровадження справедливих, прозорих та недискримінаційних соціальних зобов'язань енергетичних компаній щодо надання послуг і захист найбільш незахищених категорій споживачів;
- надання податкових пільг юридичним особам-власникам НПЗ, що забезпечують реалізацію проектів модернізації нафтопереробних потужностей з метою підвищення глибини переробки нафти та покращення якості нафтопродуктів;
- розробка і затвердження Стратегії реконструкції та модернізації нафтопереробної галузі та введення в Україні європейських екологічних норм, передбачивши узгоджене за часом і ресурсами будівництво потужностей вторинної переробки нафти для поступового доведення якості всіх нафтопродуктів, що випускаються, до екологічних норм;
- надання державної підтримки проекту реконструкції та модернізації об'єктів нафтопереробної галузі України, в тому числі за рахунок державних гарантій, що дозволить отримувати кредитні ресурси за найнижчими ставками та полегшити залучення інвестицій для стратегічно важливих для держави напрямків розвитку галузі;
- проведення реконструкції та модернізації виробництва, але не більше ніж на два роки, звільнити НПЗ від сплати податку на землю;
- забезпечення інтересів споживачів послугами енергетики [3].

Стратегія формування інвестиційних ресурсів підприємства прогнозує загальну потребу в інвестиційних ресурсах, необхідних для реалізації розробленої інвестиційної стратегії за окремими етапами її здійснення. Окрім того вона визначає можливість формування інвестиційних ресурсів за рахунок власних джерел (прибутку, амортизаційних відрахувань тощо).

Для інтенсифікації інвестиційної привабливості нафтопереробного підприємства необхідним є впровадження оцінки інвестиційної привабливості окремих реальних проектів і відбір найбільш ефективних з них. У процесі реалізації цього вивчається поточна пропозиція на інвестиційному ринку; відбираються для вивчення інвестиційні проекти, найбільш відповідні інвестиційній стратегії підприємства; проводиться ретельна їх експертиза; за кожним інвестиційним проектом розраховується рівень прибут-

ковості та інші показники економічної ефективності. За цим критерієм здійснюється ранжування розглянутих варіантів можливого інвестування. Окрім того, необхідним є проведення оцінки інвестиційних якостей окремих фінансових інструментів і відбір найбільш ефективних з них. Основу таких фінансових інструментів складають на даний час акції та інші цінні папери (так звані «фондові інструменти»). Необхідною складовою стратегії підвищення інвестиційної привабливості нафтопереробного підприємства є поточне планування та оперативне управління реалізацією окремих інвестиційних програм і проектів. Логічним продовженням цього етапу є організація моніторингу реалізації окремих інвестиційних програм і проектів.

Отже, реалізація стратегії підвищення інвестиційної привабливості нафтопереробного підприємства потребує створення державою умов для істотного збільшення інвестицій у газо- та нафтопереробну галузь, зокрема шляхом залучення фінансових ресурсів підприємств галузі, у т. ч. за рахунок вивільнених фінансових ресурсів внаслідок оптимізації податкових режимів, іноземних інвесторів та міжнародних фінансових інституцій, а також кредитних ресурсів та коштів інших джерел, не заборонених законодавством. Обсяги та механізм залучення інвестицій будуть визначатися підприємствами галузі виходячи з наявних обсягів власних фінансових ресурсів та результатів оцінки економічної доцільності їх залучення, а також на підставі дієвості регуляторних і фіскальних преференцій створених державою для їх залучення. Реалізація Концепції призведе до позитивного синергетичного міжгалузевого ефекту і не передбачатиме залучення бюджетних ресурсів.

Література:

1. Резнік Н.П., Слободяник А.М., Котляров В.О. Інвестиційне забезпечення конкурентоспроможності агропромислових формувань: монографія. Київ : ДП “Вид. дім “Персонал”, 2018. 344 с.
2. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991. № 1560-ХІІ. URL: <https://zakon1.rada.gov.ua>.
3. Концепція розвитку газо- та нафтопереробної промисловості України до 2025 року. URL: https://mepr.gov.ua/files/docs/Proekt/2020/19022020/3_Концепція.НП_зас.ЦОВВ_Концепція.pdf (дата звернення: 28.09.2022).